

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΣΑΛΠΙΓΚΤΗΣ

ΚΑΤΑΚΟΠΟΙ, σκονισμένοι, νήστες, με χείλη ξηρά, με έλεεινά άμπέχονα, έβαινον οι στρατιώται διά μέσου τής άτραποῦ.

Ήτο δευτέρα αυτή ύποχώρησις και σιωπηλοί προεχώρουν, νεύοντες προς την γήν, ως να την άπεχειρέτων. Έκα στον βήμα και έγκατάλειψις πατρίου έδάφους εις τον έχθρόν . . .

Και ήκούετο ό άρρυθμος κρότος τών άρβυλῶν και άντήχουν τών κολεῶν οι γογγυσμοί, ποικιλλόμενοι εκάστοτε από του μάλλον άπειδησμένου στρατιώτου, ενός κοντού και χονδρού, τó παράπονον προς τον όδηγοῦντα την διμοιρίαν ισχρόν και όστεώδη έφεδρον άνθυπολοχαγόν.

—Τά γόνατα, κύριε άνθυπολοχαγέ, λυγίζουσι ! . . . Ως πότε πειά . . .

Κ' εκείνος, όχι όλιγώτερον του στρατιώτου κουρασμένος, άπήντα μειλχιώς :

— Διγ' άκόμα, παιδιά. Αυτό εκεί τó ύψωμα και όχι άλλο . . . Αυτό μόνον . . .

Και με τούς παρηγορητικούς αυτούς λόγους διήλθον έξ-έπτά γηλόφους και άκόμη να φθάσουν . . .

Τής διμοιρίας προηγείτο ό σαλπικτής, λεβεντόκορμος, ακούραστος, ένθαρρύνων κάθε δέκα λεπτά τούς στρατιώτας δι' έντόνου, διά λιγυρού σαλπίσματος.

Δέν έφαινετο να έπασχε και όμως ποῖος τον έσπάραζε πόνος !

Ούτε αί στερήσεις, ούτε ό καύσων, ούτε ή άϋπνία, ούτε αί μακραί όδοιπορίαί τον ήνώχλουν. Έν τον έπνιγεν, έν τον έμελαγχόλει. Ή άδικος ύποχώρησις. Ύποχώρησις ενῶ ενίκων.

Και ύπεχώρουν. Οι πόδες του έκινούντο μηχανικῶς. Ο νοῦς του χάνεται εις άνωφελεῖς σκέψεις. Τά στήθη του, άτινα έπλατύνοντο, ότε φαιδρός ήρχετο εκ Ρωμιλίας, από τās βροντώδεις ύπερ του πολέμου άνακραυγάς, τώρα τὰ συνθλίβει ό πόνος, τὰ μα-

ραίνει ἡ ἀπογόητευσις. Καὶ ἐνταφιάζονται μέσα εἰς τὰ στήθη ἐκεῖνα ἐλπίδες κυαναῖ, πόθοι γιγάντιοι, ὄνειρα μεγαλείου. Ὅμοιάζουσι μὲ πλάκα μνημείου δεχομένην τοὺς στεναγμούς, εἰς οὓς ἐκσπᾶ τῆς Πατρίδος ἡ συμφορά.

Ἐφθασαν τέλος ὅπου εἶχον διαταχθῆναι νὰ σταματήσουν, εἰς μέρος ἔρημον οἰκημάτων, πλησίον ἑνὸς γηπέδου.

Οἱ στρατιῶται ἡμίθανεῖς ἐκ τοῦ καμάτου, ἔπεσαν νὰ πλαγιάσουν δίπλα εἰς τὰ ὄπλα των, τὰ πλήρη διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, μὲ τὰ πηλίκια εἰς τὴν κεφαλὴν, χωρὶς σκεπάσματα — τὰ εἶχεν ὁ ἐχθρός, — ἄλλοι ἐπάνω εἰς τὰ ἄγρια χόρτα, ἄλλοι ἀνάμεσα εἰς τοὺς στάχεις, ὧν τὰς ὑπερηφάνους κορυφὰς μετὰ στοργῆς ἐλικνίζεν ἡ ἑσπερινὴ πνοή.

Τὰ βλέφαρα τῶν στρατιωτῶν ἐκλείσθησαν, ἔτοιμα νὰ διανοιγῶσιν εἰς τὸν πρῶτον ὑποπτον ψίθυρον.

Τί ὕπνος! Ὅλοι ὠνειρεύοντο καταδιώξεις, ἐφαντάζοντο ἐπιθέσεις. Ἐβλεπον πληγὰς, πτώματα, πηλίκια πεταγμένα εἰς τὸν δρόμον, ξίφη μάτην ἀναζητοῦντα τὰς ὀσφῦς τῶν φυγᾶδων.

Καὶ μόνον εἰς αὐθορμήτως ἠγρύπνει μετὰ τῶν σκοπῶν. Εἰς ἠλικιωμένος μὲ τὸν ὄπλισμόν του ὃν διέσωσε ἀκέραιον κατὰ τὰς καταγίδας τῆς ἀκατανοήτου φυγῆς Ὁ σαλπικτῆς τῆς διμοιρίας, σφίγγων εἰς τὴν παλάμην του τὴν σάλπιγγά του, κλίνουσαν πρὸς τὸ στόμιον τοῦ ὄπλου του, ὡσὰν νὰ ἤθελε νὰ τὸ ἀσπασθῆ.

Στρατιῶται καὶ ἀξιωματικροὶ ἠσυχάζουσι. Καὶ αὐτὰ τὰ ἔντομα ἐκρύβησαν ἤδη εἰς τὰς ρίζας τῶν φυτῶν.

Μία ψυχὴ, ἡ ἰδική του, ἀγωνιᾷ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸν διάστερον. Ὁ νοῦς του σκοτοδιναῖ εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν θελκτικῶν ὀνείρων, ἅτινα περιέστερον τὴν ἐκ τῆς πατρίδος ἀναχώρησιν του, ὅτε ὠνειρεύετο νὰ χαιρετίσῃ μὲ χαρμώσουνον, μὲ ἀτελείωτον γλυκὺ σάλπισμα, εἰς ἐχθρικὸν ἔδαφος ἀνεμιζομένην, τὴν σημαίαν τὴν φέρουσαν τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου. . .

Καὶ τώρα μὲ τὴν σημαίαν αὐτὴν συνεπτυγμένην, μὲ τὰ ὄνειρά του φαλλιδισμένα, κατήντησε, χωρὶς νὰ τὸ ἀξίξῃ, τὸ ἀντικείμενον τῆς εἰρώνας εὐφυλογίας δύο τριῶν συστρατιωτῶν του ἀρεσκομένων νὰ παίξωσι μὲ τὸν ὑπέμετρον πατριωτισμὸν του.

Ἡ αὐγὴ ἐκυμάνθη. Τὰ τρομώδη ὄνειρα καὶ τοὺς ἐφιάλτας τῆς νυκτὸς διεδέχθη ἡ ἐλαφρὰ ὑπνηλία, καθ' ἣν ἀμφίβολοι ἀνοχοκλείονται οἱ ὀφθαλμοί, θυμβούμενοι ἀπὸ τὸ δριμυ, τὸ αἰφνίδιον φῶς τῆς ἡμέρας.

Ὁ σαλπικτῆς σημαίνει ἔγερσιν· ἀλλὰ μὲ αὐτὴν, ἤρχισαν καὶ τὰ πειράγματα.

— Ἐκὼς σαλπικτῆ τῶφτεισες τὸ ἐμβατήριον τοῦ Ἐτέμ; ἤκουσθη ἡ λεπτή, ἡ ἔρρινος φωνὴ ἀφυπνιζομένου στρατιώτου, κοντοχόνδρου, μὲ αὐθάδεις μύστακας καὶ αὐθαδέστερα χεῖλη.

— Οὐ, συνεπλήρωσεν ἄλλος. Ἄσε νὰ βρέσῃ πρῶτα τὸν ὕμνον τοῦ Σουλτάνου, τὴν ὑποχώρησι. Τῶχει τὸ κουράγιο . . .!»

Καὶ ἐπτυχοῦτο στυγνῶς τὸ ξηρὸν στόμα τοῦ σαλπικτοῦ εἰς κάθε εἰρωνεῖαν, ἀπὸ λύπην, ἀπὸ ἀγανάκτησιν καὶ ἐκάμμεν ὀργίλως τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μόλις εἶχε τὴν δύναμιν ν' ἀπαντήσῃ:

— Ντροπὴ σας νὰ γελάτε μὲ τὴν ντροπὴ τῆς Πατρίδος. . . Ἐ, δὲ μοῦ λὲς τί ἤθελες σύ, παλληκαρᾶ μου, νὰ κάμω στὸ θέλημα τῶν ἀνωτέρων;

Καὶ ἐκύλιε μεταξὺ τῶν ὀδόντων του μίαν βλασφημίαν καὶ ἔστρεψε τὴν πυγμὴν συνεσφιγμένην πρὸς τὸν ἐχθρόν, τὰ νῶτα πρὸς τοὺς φιλοσκόμμονας κατηγοροῦς του.

— Σὺ, σὺ μὲ τὴ παλητρουμπέττα σου μᾶς γύριζες πίσου, ἐγρύλιζε μὲ τὴν λεπτὴν φωνὴν του ὁ στρατιώτης ὁ κοντοχόνδρος μὲ τὸν ἀνεστραμμένον μύστακα, μὲ τὰ αὐθάδη τὰ παχέα χεῖλη. Εὐέρω γὼ γιχτί δὲν κοιμᾶσαι. . . Για νὰ τὸ στρίψῃς πρῶτος. . .

Ἐκεῖνος βραδέως ἀπεμακρύνετο, πιέζων τὴν σάλπιγγά του καὶ στρέφων τοὺς ἐρυθροὺς ἐκ τῆς ἀγρυπνίας ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ θαυμάσιον κανόραμα τῆς ἐαρινῆς γαλήνης, ἥτις ἐκυριάρχει γύρω ἀνάμεσα εἰς τὰ χρώματα τῆς αὐγῆς καὶ εἰς τὰς μεθυστικὰς ἀποπνοίας τῆς ἀγρώστιδος. Ἀδύνατον νὰ πεισθῇ τις ὅτι εἰς τὴν φαιδρὰν ἐκείνην πανήγυριν τῶν πορφυροχρύσων ἀνταυγειῶν καὶ τῶν παρθένων ριπῶν, εἰς τὰ τρελλά, τὰ ἀπληστα φιλήματα τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου τὰ προσπικίζοντα εἰς τὰς χιονώδεις κορυφὰς τῶν ἀποτόμων ὄρεων, καὶ τὸ ἤρεμον λίχνισμα τοῦ ὠκεανοῦ τῶν στάξεων, ὅτι τοιαύτη αἰματηρὰ θὰ συνετελεῖτο τραγωδία, ὅτι τόσοι θὰ ἐσκορπίζοντο ἐτοιμοθανάτων γόοι, ὅτι τοιαύτη θὰ ἐπῆροχeto σπαρακτικὴ, ραγδαία τῶν Ἑλληνικῶν ὀνείρων κατάπτωσις.

Ὁ σαλπικτῆς, ἀπομονούμενος ἠτένιζε τὴν περίεξ σκηνογραφίαν. Καὶ ἠσθάνετο νὰ τὸν πλήττη σκληρότερον τὸ πένθος τῆς πατρίδος, καὶ εὐοῖσθε πλέον καυστικούς καὶ ἀδίκους τοὺς ἐμπαιγμοὺς τῶν στρατιωτῶν του καὶ ἐμονολόγει, ὡσεὶ θέλων νὰ συνδιαλλαγῇ μὲ τὴν συνείδησιν του — καίτοι οὐδὲ σκιά ἐνοχῆς ὑπῆρχεν.

Καὶ ἔλεγε καθ' ἣν στιγμὴν ἐκοιμῶντο οἱ ἄλλοι τὰ θλιβερά αὐτὰ λογία, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς κατηγοροῦς του:

— Ἐγώ, μωρ' ἐγώ φταίω. . . . Στὰ καλά σας εἶστε; Ἐγώ διοικοῦσα τὸ στρατό, ἐγώ ποῦ χθὲς φόρεσα τὴ στολή; . . . Τί θέ-

λατε νὰ κάμω ποῦ πρὶν διαταχῶ νὰ σαλπίσω — ποῦ καλλίτερα νὰ μὴ ζοῦσα — ἔβλεπα κοπάδια τοὺς ἄλλους νὰ πέρνουν τὰ μονοπάτια, φεύγοντας σὰν τὴ ἄδικη κατάρρα ; "Οχι· δὲν φταίω ἐγώ, ποῦ περνοῦσα στὸ ἀριστερὸ χέρι τὴν σάλπιγγα γιὰ νὰ τουφεκορίχνω μὲ τὸ δεξιόν . . .

Καὶ ὁ εὐγλωττος αὐτὸς καὶ δίκαιος ἐγωῖσμός ἀπέναντι τῶν στρατιωτῶν, εἰλικρινῆς συγγρόνως ἀπολογία πρὸς τὸν Θεόν, τὸν ἐτυράννει ἡμέραν καὶ νύκτα. Καὶ θὰ τὸν ἐξήντλει ἂν δὲν ἤρχετο τὸ χαρμόσουνον ἄγγελμα ὅτι αἱ ἐχθροπραξίαι ἐπαναλαμβάνονται.

Συγκίνησις διέτρεξεν ὅλα τὰ στρατεύματα. Διαταγαὶ διασταυροῦνται καὶ τέλος ἀγγέλλεται εἰς τὸν ἀνθυπολοχαγὸν ὅτι ὁ ταξιαρχὸς τὴν ὑπεράσπισιν μιᾶς διόδου ἐπικλινούσ, ἀριστερᾶ τῆς δημοσίας οδοῦ, ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν διμοιρίαν του.

Ἄφ' ἐσπέρας οἱ ἄνδρες ἀπῆλθον εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν θέσιν τὸ δὲ πρῶτ' ἐτοποθετήθησαν ὅπισθεν ἐνὸς ταχυσκάπτου. Τὰ ἄλλα σώματα τῆς ταξιαρχίας παρετάχθησαν εἰς μακρὰν γραμμὴν δεξιᾶ.

Μακρὰν, ἐφάνη ὁ ἐχθρὸς μὲ ἀπειλητικὰς διαθέσεις. Ἦρχετο πρὸς τὰ Φάρσαλα ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Ἑλλ. ἐπιτελείου, ἐλάχιστον σκεφθέντες περὶ ἀμύνης, εἶχον στρέψη στήθη καὶ ὀφθαλμοὺς ὀπίσω, πρὸς τὸν Δομοκόν !

Ἡ μάχη ἤρχισεν. Αἱ ἀστραπαὶ τῶν ἐχθρικῶν τηλεβόλων διεσταυροῦντο μὲ τὰ ἀραιὰ ἀλλ' εὐστοχα ἑλληνικὰ πυρὰ.

Αἱ ἑλληνικαὶ ὀβίδες ἐκσπῶμεναι ἐσφεδόνιζον θανάτους· αἱ τουρκικαὶ ἀνύψουν πυκνὰ σύννεφα κονιορτοῦ.

Ἡ διμοιρία ἀνυπόμονος ἀναμένει τὴν στιγμὴν τῆς ἐκδικήσεως.

Τὸ πυροβολικὸν μετὰ βραχείαν καὶ ἔντονον δρᾶσιν, σιγᾶ ἐκατέρωθεν.

Αἱ κινήσεις τοῦ ἐχθρικοῦ πεζικοῦ, πολυπληθεστέρου τοῦ ἰδιοῦ μας, γίνονται ζωηρότεραι. Μετ' ὀλίγον πυκναὶ πίπτουν ὑπὲρ τὰ Ἑλλ. προχώματα. αἱ πρῶται σφαῖραι τοῦ ἐχθροῦ. Μαίνονται, ὀργιάζουν, ἄγριαι, φλογεραὶ. Διψοῦν αἷμα χριστιανικόν, πεινοῦν σάρκας ἑλληνικὰς.

Ἡ διμοιρία ἦτις ἕως τώρα ὑπέστη σιγῶσα τὰς πρῶτας προσβολὰς τοῦ δεξιοῦ κέρατος τοῦ ἐχθροῦ, διατάσσεται νὰ ἀρχίσῃ τὸ πῦρ.

"Ω, μὲ ποίαν ἀγαλλίασιν, μὲ ποίαν ὑπερηράνειαν τὰ λεπτὰ χεῖλη τοῦ σαλπικτοῦ ἐσάλπισαν τὴν διαταγὴν τοῦ πυρός. Γελαστά, ὡσὰν νὰ ἀνέμενον νίκην, ἐφύσησαν. καὶ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἡ ἡγῶ ἔφθανε πέραν εἰς τὰ ἀποδουλωθέντα ὑψηλὰ βουνά, εἰς τὰς μιανθείσας ἐξ Ἀγαρηνοῦ πατήματος πεδιάδας, εἰς τὰς δουλωθεῖ-

σας πόλεις, εἰς τὰ πυρποληθέντα χωρία . . . Ἐφθανε παρήγορον τὸ ἄγγελμα εἰς τὰ ἄταφα ἀκόμη πτώματα τῶν ἐλλήνων στρατιωτῶν, οἵτινες κατὰ τὰς πρώτας μάχας ἔπεσαν, μάρτυρες καὶ θύματα, ὑπὲρ Πατρίδος.

Οἱ στρατιῶται τῆς διμοιρίας καίτοι ἐξηντλημένοι, με ἠρωϊσμὸν ἀπαράμιλλον ἐκδικοῦνται τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς Λαρίσσης.

Καὶ πυροβολοῦν, ὡς εἰς πανήγυριν γάμων, ἐνῶ ἀνάμεσα εἰς τὸ πάλλευκον νέφος τοῦ καπνοῦ καὶ εἰς τὴν βρέμουσαν βοήν τῶν συμπυρσοκροτήσεων, διαγράφεται κατὰ διαλείμματα σκιά εὐθυτενῆς-μυκτηριζουσα τὸν ἐχθρον.— Ὁ σαλπικτής.

Καὶ παρὰ τὴν σκιάν, μία λάμψις χρυσῆ.— Ἡ σάλπιγξ του.
 Ὅρθιος, ἐντροφῆ ἡδονικῶς, ἀπλήστως εἰς τὴν ἀπεγνωσμένην, τὴν ἀγρίην συνάντησιν ζωῆς καὶ θανάτου, ἐλευθερίας καὶ ὑποδουλώσεως. Καὶ βλέπει τοὺς συστρατιώτας του με αὐταπάρνησιν νὰ διαμφισθητοῦν καὶ αὐτὴν τὴν πρόθεσιν τοῦ ἐχθροῦ νὰ προχωρήσῃ καὶ τοὺς ἀποκαλεῖ ἀδελφούς καὶ τοὺς συγχωρεῖ— ἀν καὶ οὐδέποτε τοὺς ἐμίσησε—διὰ τὰς σκληρὰς εἰρωνείας των καὶ μειδιῶν ἐκ χαρᾶς ἀντικρύζει εἰς τὸ βάθος τῆς αἱματηοῦς ἐκείνης πάλης τὸ ἴνδαλμα τῆς Πατρίδος ἀπαστράπτον, κολοσσόν, πρὸ τοῦ ὁποίου λησιμονεῖ νύκτας πανικῶν, καὶ με ἀγρίαν ἡδονὴν ἀνοίγει καὶ στόμα καὶ ὀφθαλμούς διὰ νὰ χορτάσῃ καὶ τὴν τελευταίαν λεπτομέρειαν. Με λαχτάρων καμαρώνει τὴν διμοιρίαν καὶ θέλει— ὦ πῶς τὸ θέλει— νὰ φιλήσῃ με τὸ στόμα του, τὸ διψατμένον, αἶμα ἀπίστων καὶ διὰ τοῦ φιλήματος ἐκείνου ν' ἀνταλλάξῃ τὴν ὠχρότητα, δι' ἧς ἔθαψεν ἡ ἦττα τὰ χεῖλη του, με τὴν πορφύραν τῆς Νίκης καὶ τῶν Τροπαίων . . . Τώρα αἰσθάνεται πόσον μεθύσκει ἡ Δόξα, ἡ ὁποία πληρώνεται τόσο ἀκριβά! Τώρα ἀναγνωρίζει πόσον χυδαίαν ψυχὴν, καρδίαν ἀπεξηραμμένην, θολωμένον νοῦν πρέπει νὰ ἔχῃ κανεὶς διὰ νὰ μὴ τοῦ ἐμπνεύσῃ ἠρωϊσμὸν τῆς Πικρίας—καὶ μάλιστα πατρίδος Ἑλληνικῆς—ὁ κίνδυνος!

Ροδίζει ὅλη ἡ γραμμὴ ἀπὸ τὸ πῦρ καὶ λευκαίνεται ἀπὸ τὰς τολύπας τοῦ καπνοῦ καὶ βαρεῖτ τῆς πυρίτιδος ἡ ὄσμη γεμίζει τὴν διαυγῆ ἕως τώρα ἀτμόσφαιραν.

Ὁ ἀνθυπολοχαγός, βλέπων συχνὰ ὀρθούμενον τὸν σαλπικτήν, τὸν παρῆνει νὰ πίπτῃ πρηνῆς, ὀπισθεν τοῦ προχώματος. Καὶ αὐτός, οἶονεὶ ἐξ ὄνειρου συνερχόμενος, ἐγονάτιζε καὶ ἐπυροβόλει ζητωκραυγάζων, κατακόκκινος, οἶα νὰ ὀρθωθῇ μετ' ὀλίγον καὶ πάλιν σχεδὸν ἐξ ἐνστίχτου, ὑπὲρ τὸ ὀχύρωμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μαρμαίρουσαν ἐναπέθετε στεφάνην ὁ ἄφθονος χρυσοὺς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων.

Εἰς τὰ στήθη του κυριαρχεῖ τὸ ὄνειρον τῆς ἐλευθερίας. Εἰς τὴν καρδίαν του ἀνδροῦται ἡ πόθος τῆς ἐκδικήσεως, εἰς τὸ βλέμμα του λάμπει ἡ Νίκη. Καὶ τὰ συναισθήματα αὐτὰ δίδουν περισσὴν δύναμιν εἰς τοὺς δακτύλους νὰ πιέζη ἀδιακόπως τοῦ ὄπλου του τὴν σκανδάλην, ἐνῶ ἡ σάλπιγξ του ἀπὸ τοῦ κυανολεύκου ἀορτήρος ἤρτημένη ἐβρονοοκτύπα ἐπάνω εἰς τὸν κολεὸν τοῦ ξίφους.

Κάθε σφίρα πρὸς τὸν ἐχθρὸν διευθυνομένη καὶ μία ἀνακούφισις διὰ τὴν κουρασμένην ψυχὴν του.

Πρὸς στιγμὴν — θλιβερὸν προαίθημα — μαῦρον νέφος διαλογισμοῦ τὸν συνεκλόνησε. Θὰ ἐνίκων τάχα μέχρι τέλους; Ἀλλὰ παρῆλθε γοργὸν τὸ νέφος, χαρίσαν ὡς Ἴριδα εἰς τὰ χεῖλη του ἐν μειδιάματι.

— Κτυπάτε! Ἐφώναξε σειόμενος ὁλος μόλις ἀπεμακρύνθη τῆς ἰδέας τῆς προελάσεως. Αὐτοὶ εἶνε ἀντίχριστοι! Κτυπάτε ἀδελφια.

Ἡ ἰδέα τοῦ θριάμβου τὸν φλαγίζει. Αἱ ἐχθρικά σφαῖραι αἱ ὁποῖα συρίζουν γύρω του ἐστεφανωμέναι με κάπνόν, τὸν ἀφίνου ψυχραῖμον, ἀκαμπτον.

Τὸν ἐμπνέει ὁ Θεός. Εἰς αὐτὸν πιστεύων, περιφρονεῖ τὴν τύχην, λησμονεῖ τοὺς δειλοὺς, οἰκτεῖρει τοὺς ἐνόχους τῆς φυγῆς.

Τὸ πῦρ τοῦ ἐχθροῦ ἀραιοῦται. Φαίνονται ἤδη τὰ κενὰ ἄτινα ἠνέωξαν τὰ ὄπλα τῆς ἑλλ. διμοιρίας εἰς τὴν πρώτην τοῦ ἐχθροῦ γραμμὴν, ἡ ὁποία χάσκει ὡς ὀδοντοστοιχία γεροντικῆ.

Αἰφνης βόμβος ἀνησύχως διατρέχει τὴν γραμμὴν, φθάσας μέχρι τῆς διμοιρίας,

Νίκης ἰαχὴ ἡ ἤττης καταισχύνη ἦσαν οἱ κρωγμοὶ ἐκεῖνοι οἱ ὑπόκωφοι, τῶν ὄπλων αἱ κλαγγαὶ ἐκεῖναι αἱ αἰφνίδιοι;

Ἡ ἀνησυχία κορυφοῦται.

Ἐφιάλτης πιέζει τὰ στήθη τοῦ σαλπικτοῦ.

Δὲν ἠπατήθη! Ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ ὑψοῦντος συγχρόως τὴν σπάθην, φωνὴ ἀσθενῆς, πλημμυρισμένη ἀπὸ βχυθυμίαν, διακοπτομένη ἀπὸ συγκίνησιν, ἀνίσχυρος νὰ διατάξη, παραγγέλλει εἰς τὸν σαλπικτὴν νὰ σαλπίσῃ παῦσιν πυρός, προάγγελον νέας ὑποχωρήσεως. . .

Καὶ ἐσκέφθη ὁ σαλπικτῆς: ἂν αὐτὸς πάλιν ἐπέπρωτο νὰ γίνῃ ἄγγελος κακῶν;

Ποτέ! Τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον, θερμὸν ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμὸν, ἐφλόγιζε τὰς ἠλιοκαμμένας παρειάς του, βράζει ἤδη ἀπὸ θυμὸν καὶ ἀποσύρεται, ἐνῶ τὸ μέτωπόν του περιβρέχει κρύος ἰδρὸς ἀγωνίας.

Καὶ προβάλλουν ἐνώπιόν του ὠχραὶ μορφαὶ φυγάδων, καὶ ὄρ-

θοῦνται νέα σκώμματα τῶν συστρατιωτῶν του καὶ πλήρης θυμοῦ, προσποιούμενος ὅτι δὲν ἤκουσεν, ἐξακολουθεῖ νὰ πυροβολῇ ζητωκραυγάζων.

Ποδοβολητὸς ἐν τούτοις ἴππου τὸν ἀναγκάζει νὰ στραφῇ. Ἐπιππος ἀγγελιαφόρος ἀναγγέλλει ὅτι ἐπίκειται κύκλωσις ὀλοκλήρου τῆς ταξιαρχίας.

Ἀμειλικτος τότε, βραεῖα, ἢ φωνή τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ δὲν παραγγέλλει πλέον, ἐπιτάσσει ὑποχώρησιν, ἐνῶ οἱ στρατιῶται ἐδέχοντο ἔτι ἀραιούς τοὺς πυροβολισμοὺς τοῦ ἐχθροῦ

Ὁ σαλπικτῆς εἶνε ἀδύνατον νὰ προσποιηθῇ πλέον.

Ἀρνεῖται ρητῶς.

— Πίσω ; Ἐμπρὸς μᾶς ταιριάζει νὰ πᾶμε . . . Ἐμπρὸς . . . Ἐμεῖς πολεμοῦμε . . . » Καὶ βρυχᾶται ἀκόμη, ἐνῶ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς συμπληροῖ τὴν διαταγὴν δι' ἀπειλητικῆς χειρονομίας.

Ἀνωφελὲς νὰ ἐπιμείνῃ ἀπειθῶν. Ὁ ἄλλος στρατὸς ὑπεχώρει ἤδη καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν.

Ὡργισμένος, μὲ τὸ γεῖσον τοῦ πηλικίου θῆγον τὰς πυκνάς, τὰς μαύρας ὄφρυς του, τοποθετεῖ τὸ καῖον ἔτι ὄπλον του παραπλεύρως τῆς καρδίας του καὶ ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο πένθιμον νὰ σαλπίσῃ κηδείας σάλπισμα, ἔφερε τὴν σάλπιγγα εἰς τὰ ὦχρά ἀπὸ ἐντροπῆν, τὰ ἀναπαλλόμενα ἀπὸ παράπονον χεῖλη του.

Ἄθελα τὰ προσηλώνει εἰς τὸ στόμιον τῆς σάλπιγγος, ἦν κρατοῦν δάκτυλοι τρέμοντες.

Αἱ παρειαὶ ἐξογκοῦνται ἀπὸ τὸ φύσημα τὸ ὁποῖον θὰ διαλαλήσῃ μίαν ἤτταν ἀνύπαρκτον !

Ὁ πρῶτος τόνος ἐξορμᾷ κεραυνώδης. Καὶ οἰοεὶ θέλων νὰ ἀποδιώξῃ τὴν ἐντροπῆν, σαλπίζει τῶρα δειλὰ—δειλά.

Οἱ τόνοι ἐξέρχονται ἤδη βεβιασμένοι, ὡς νὰ ὠθοῦνται ἀπὸ καμμίαν πυγμὴν, ἄλλοτε ὀργίλοι καὶ ἄλλοτε κλαυθμηροί, διακεκομμένοι καὶ δυσδιάκριτοι.

Σαλπίζει καὶ μῖσος τὰ στήθη του κατατρώγει ἄσβεστον ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Ἠλπιζε νὰ τὸν ἰδῇ συντετριμμένον καὶ τὸν ἔβλεπε τῶρα νικητῆν.

Τὸ αἷμα ἀναπηδᾷ εἰς τὰς παρειάς του, τὰς οἰδημένας, καὶ τὰς πλημυρεῖ

Καὶ αἰσθάνεται ὁ πτωχὸς σαλπικτῆς ἀποσιροφῆν καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν σάλπιγγά του, τὸν ἀχώριστον σύντροφόν του, καὶ τὴν θεωρεῖ ἀπαίσιον δολοφόνον ὄργανον πλῆττον τὸ σῶμα, ρακῶνον τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος.

Καὶ ἐνῶ σαλπίζει βλέπει νὰ κοκκινίζῃ ὁ κάμπος περισσότερον τῶρα, ὁ κάμπος μὲ τοὺς ξανθοὺς καὶ εὐλυγίστους καὶ ὑψηλοὺς στά-

χεις, ἀπὸ φέσια καὶ τὰ φαντάζεται κυριαρχοῦντα τοῦ ἐδάφους ὅπερ ἐκλήθη νὰ ὑπερασπίσῃ μὲ τὸ αἷμα του.

Ὁχι ὑποχώρησιν, ἀλλὰ κατάραν ἤθελε βροντερὰν νὰ ἐξαποστείλῃ κατὰ τῶν δειλῶν, κατὰ τῆς τύχης, καθ' ὅλων καὶ δὲν ἠδύνατο· ἤθελε μὲ σάλπισμα στιγμιαίας ἐμπνεύσεως, ἀλλόκοτον, ἔκφρον, νὰ ἐμπαίξῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα· ἤθελε προελάσει καὶ ἐφόδους νὰ σημαίνῃ· ἤθελε νὰ διακηρύξῃ ὅτι αὐτὸς δὲν ὑποχωρεῖ, ἐμμένων καὶ συγκεντρῶνων τὸν πόνον του εἰς σπαρακτικὸν μοιρολόγι.

Ἦθελε κάτι τι περισσότερον.

Ἄντι σάλπιγγος, πυροβόλου στόμιον, διὰ νὰ ἐμφυσήσῃ ὡς ἔναυσμα τὴν ἐκδίκησιν, καὶ νὰ ἐξακοντίσῃ μύδρους ὀλέθρου εἰς τὸν ἐχθρὸν.

Ὡς ἀστραπαὶ παρήλασαν αἱ γλυκεῖαι ἐλπίδες αἵτινες ἤρυνον τὰ στήθη του ὅταν ἔφευγε χειροκροτούμενον τὸ τάγμα του ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὰ σύνορα καὶ αὐτὸς προπορευόμενος ἐσάλπιζε, προκαλῶν μὲ τὸ ἔντονον σάλπισμά του τρελλότερον τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ πλήθους, ταραχωδεστέρας τὰς ἀνακραυγὰς τῶν ὀπλιτῶν.

Καὶ τώρα; Μὲ τὴν ἰδίαν σάλπιγγα διεκήρυττε χιμαιρικός τὰς ἐλπίδας ἐκεῖνας καὶ ἐμήνυεν εἰς τὸν ἐχθρὸν νὰ φέρῃ τὴν ἡμισέληνον ὅπως διαδεχθῇ τὸν σταυρόν!

Καὶ σιγά, ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἐνταφιασμοῦ, εἰς τὴν σιγήσασαν πρὸς στιγμὴν πεδιάδα, — ἔκτενές νεκροταφεῖον τῶν πεσόντων, — ἡ ἠχώ τῆς σάλπιγγός του πένθιμος ἐδονεῖτο, ὡς παλμὸς διαρραγείσης καρδίας, ὡς γογγυσμὸς ἐκπνέοντος τραυματίου.....

Τὸ ἐχθρὶκὸν πῦρ δὲν εἶχε παύσῃ ἐντελῶς, οὐδὲ τὸ σάλπισμα. ὅτε σφαῖρα ἐχθρική σφηνοῦται αἴφνης εἰς τὸν λαιμόν τοῦ σαλπικτοῦ, διατρυπᾷ τὸν λάρυγγα ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ὁποίου συγχλονίζει εἰς λυγμὸς.

Τὸ στόμα του ἐπλημμύρισεν ἀπὸ αἷμα καὶ τὸ ἀπαίσιον τῆς ὑποχωρήσεως σάλπισμα παύει. Ὅ,τι δὲν κατόρθωσεν ἡ θέλησις ἐνὸς ἀνθρώπου, τὸ ἐπέτυχεν ἤδη μίᾳ σφαῖρα τυφλή.

Ὁ τραυματίας σαλπικτῆς κλονίζεται, ἀλλὰ δὲν πίπτει, στηριζόμενος εἰς τὸ ὄπλον του.

Τοῦ ἔρχεται ἀλλοφροσύνη Ν' ἀποθάνῃ μὲ τὴν ὑποχώρησιν, μὲ τὴν ἤτταν εἰς τὸ στόμα;

Συλλέγει πάσας τὰς δυνάμεις του, μὴ θέλων τόσῳ ψυχρῶς, ἀποτόμως, ἀδόξως νὰ ἀποχωρησθῇ τῆς προσφιλοῦς συντρόφου του.

Ἡ ἀγωνία τοῦ θανάτου, ἡ ὀργή, ὁ πόθος ὅπως ἐπὶ τῆς σάλ-

πιγγος τὴν τελευταίαν πνοὴν ἀφήσῃ αὐτός, ὁ ἴδιος, συνοδεύων αὐτὴν ἀφιπταμένην διὰ τοῦ σαλπίσματος τοῦ ἐπιταφίου, τῷ δίδουν νέας πρὸς στιγμὴν δυνάμεις. Καὶ προσκολλᾷ τὰ ἄναιμα, τὰ τρέμοντα χεῖλη του εἰς τὴν σάλπιγγα, καὶ μὲ τὸν λαϊμόν τεταμένον, μὲ τὰς ἀρτηρίας ἐξωγκωμένες, μὲ τὴν κεφαλὴν κλονιζομένην, μὲ τοὺς ρώθωνας ἀναπαλλομένους βιαίως, σαλπίζει μὲ δύο τρία ἀγωνιώδη φυσήματα ἀντὶ ὑποχωρήσεως προέλασιν . . .

Γλυκὺς θάνατος !

Ἄπὸ τοὺς ὑελώδεις ὀφθαλμούς του διώκει τώρα τὸ νέφος τοῦ αἵσχους, τὸ φαεινὸν φῶς τοῦ ἡρωϊσμοῦ Ὡ, δὲν ἐφαντάζετο, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιθυμήσῃ ὠραιότερον νεκρικὸν ἐμβατήριον ἀπὸ τὸ σάλπισμα ἐκεῖνο τῆς προελάσεως.

Ἐπὶ τέλους ! Ὁ πτωχὸς σαλπικτῆς ἐξεδικεῖτο.

Οἱ στρατιῶται τῆς διμοιρίας, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀρχίσῃ νὰ ὑποχωροῦν, ἀκούσαντες αἰφνης τὸ νέον σάλπιγμα σπεύδου ὀρμητικὸν ν' ἀνακτῆσουν τὸ ἀπολεσθὲν ἔδαφος.

Οἱ λίθοι, τὰ ἀγριόχορτα, βάφονται μὲ τοὺς θρόμβους τοῦ αἵματος, ὅπερ ρεεῖ ἀκατάπαυστα ἀπὸ τὸν διάτρητον λαϊμόν τοῦ σαλπικτοῦ. Οἱ συστρατιῶται του τὸν κυκλώνουν. Καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς τελευταίους ἤχους τῆς προελάσεως πνιγομένους εἰς τὸ αἷμα τῆς πληγῆς, συκρατεῖται ἀκόμη ὄρθιος, ἐκεῖ εἰς τὴν θέσιν του, ἐνῶ τοποθετοῦνται γύρω του οἱ ἄλλοι στρατιῶται καὶ πυροβολοῦν ἀδιάκοπα τὸν ἐχθρὸν ἀποδίδοντες οὕτω τὰς τελευταίας στρατιωτικὰς τιμὰς εἰς τὸν πρῶτον ἄνδρα τῆς διμοιρίας θνήσκοντα.

Ἐκεῖνοι, οἵτινες ἄλλοτε διετκέδαζον τὴν πικρίαν τῆς ὑποχωρήσεως σκώπτοντες τὸν σαλπικτῆν, τώρα τῷ καίουν λατρείας λιθανωτὸν—ἄφθονον πυρίτιδα.

Ὁ ἀγὼν καθίσταται λυσσώδης, ἐν μέσῳ ἐκπάγλου φύσεως. Μακρὰν ὁ ἥλιος — φωτισφαῖρα ὠχρὰ καὶ ἀπηυδισμένη — κυλίεται ὀπισθεν γαλακτώδους νέφους.

Καὶ ἐκπνέει ὁ σαλπικτῆς σφίγγων τὴν σάλπιγγα του, ἐνῶ τῶν σφαιρῶν οἱ βροντεροὶ συριγμοὶ περιβάλλου μετὰ στοργῆς τὸν ἐπιθανάτιον ρόγγον καὶ χαρίζου μειδιάμα εἰς τὰ πελιδνά χεῖλη του.

Αἱ τελευταῖαι ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου φωτίζουν πένθιμον σκηνὴν τὴν ὑποχώρησιν τοῦ ἄλλου στρατοῦ χανομένου ἐν μέσῳ κονιορτοῦ ὀπισθεν τῶν λοφίσκων, ἐνῶ ἡ διμοιρία ἣτις ἔσπενδεν ἀκόμη αἷμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος, τὸν ἔσχατον διέτρεχε κίνδυνον τῆς κυκλώσεως.

Σάλπιγξ διὰ τὴν σάλπισιν ὑποχώρησιν δὲν ὑπάρχει πλέον. Βω-
βή, αἱματόστικτος ἀναπαύεται εἰς τὰ στήθη τοῦ σάλπιγκτοῦ, γο-
νατίσαντος ἤδη ἐπὶ τοῦ ὀχυρώματος.

Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς ὑποδεικνύει εἰς τοὺς στρατιώτας, ὅτι θὰ
ἠχμαλωτίζοντο ἐὰν δὲν ἀπεμακρύνοντο τάχιστα ἐκεῖθεν. Ἀπο-
σπῶνται τότε ἄκοντες ἀπὸ τοῦ προσφιλοῦς νεκροῦ, ὅστις δὲν ἐγ-
γίξει τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ παραμένει ἡμιεκκλιμένος ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ
χειλοῦς τοῦ ὀχυρώματος, σκοποβολή, καὶ νεκρὸς ἀκόμη, εἰς τοὺς
πολεμίους.

Εἰς τὰ στήθη τοῦ δύο ἀκόμη σφαῖραι εἶχον ἐμπαγῆ, δύο ται-
νίαι αἵματος ἐξεχύνοντο.

Οἱ τελευταῖοι ὑποχωροῦντες στρατιῶται ἐδάκρυσαν ὅταν στρέ-
ψαντες τὸ βλέμμα ὀπίσθεν εἶδον τὸν σάλπιγκτὴν ὅχι πλέον
ἐπὶ τοῦ ὀχυρώματος, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀλλ' ὑψηλότερον, ὑποκάτω
δ' αὐτοῦ, χρησιμεῖον ὡς βάθρον, ἐν ἄλλο σῶμα.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἀπεμακρύνοντο ἐκ δευτέρου ὑποχωροῦντες, ὁ
κοντὸς καὶ χονδρὸς στρατιώτης, ὁ φιλοσκόμμων, ἐπλήγη εἰς τὴν
ὄσφιν θανασίμως. Καὶ θελήσας ἐν τῇ παραζάλῃ του νὰ προφυ-
λαχθῆ, πρηγῆς ἐσύρθη μέχρι τοῦ ὀχυρώματος· ἀλλὰ μόλις ἔφθα-
σεν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ σάλπιγκτοῦ, ἐξέπνευσε συγχρόνως μετ'
αὐτοῦ—εὐχαριστημένος τοιοῦτον ἔχων σάβανον.

Καὶ τὰ δύο πτώματα, τὸ ἐν ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο, οἰονεὶ θέλοντα
νὰ ἐναγκαλισθοῦν, ἀπλοῦνται ἔρημα, ἀπὸ δύο τρία ἄγρια χόρτα
κυκλούμενα, ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς προχωρεῖ ταχύς.

Ὁ ἥλιος ὡσάν νὰ μὴ ἔστεργεν οὐδ' αὐτός, εἰς τὸ θέαμα τῆς
φυγῆς, ἔσπευδε νὰ δύσῃ.

Καὶ ἔρριπτε τὰς ἀποχαιρετιστηρίους ἀναλαμπάς του — πλάγια
φιλήματα—ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ σάλπιγκτοῦ, ἐπάνω εἰς τὰς πλη-
γὰς, μέσω τῶν ὁποίων θερμὴ ἀκόμη ἀπὸ τὰ χεῖλη του, ἠκτινο-
βόλει ἀντὶ σταυροῦ ἢ σάλπιγξ . . .

Ἀθῆναι, Αὐγούστος τοῦ 1896.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ